

סדנה ליהודים ולפלסטינים בישראל

ביום שישי האחרון של נובמבר, הנהגתי בפעם השלישית יום לפעילים חברתיים פלסטינים ויהודים תושבי ישראל בנושא שחרור מהשפעות של גזענות. גם היום הזה חלק מפרויקט שאני מרכז בעולם הרחב שמטרתו היא ליזום פעילויות של דיאלוג בין יהודים לפלסטינים בישראל, וכן לתמוך בפעילויות אחרות שקיימות בתחום.

במהלך היום הזה חשפתי בפני המשתתפים את התיאוריה והכלים של הייעוץ ההדדי בנושא שחרור מדיכוי בכלל ומגזענות בפרט. על מנת לסייע לאנשים להגיע, שכנעתי את העמותה בה אני עובד לשלם סכום סמלי לאנשים שלוקחים חלק ביום הזה. אני לא חושב שהכסף עצמו מהווה את הסיבה לכך שאנשים מגיעים אבל זה מסייע לחלק מהנשים בעלות המשפחה שיש עליהן לחץ גדול להיות בבית בסוף השבוע.

בפעמיים הראשונות שהנהגתי את היום הזה בחרתי בקפידה רבה מי הם המשתתפים שאני מזמין. הזמנתי כמעט רק אנשים שהכרתי ושחשבתי שיכולים להשתלב מהר בתוך הקהילה של הייעוץ. אולם לאחר שכחודשיים קודם לכן נאלצתי לבטל יום שתוכנן כיוון שלא הגיעו מספיק משתתפים, החלטתי בפעם הזאת להזמין אנשים באופן חופשי יותר. אני אימצתי את הגישה לפיה יש אנשים שאנחנו מנסים להביא לייעוץ, ויש כאלה שאנחנו רוצים להביא את הייעוץ אליהם. על כן העזתי גם להזמין מספר אנשים שלא פגשתי קודם לכן, או כאלה שהייתי ספקן לגביהם אבל עדיין האמנתי שיוכלו לשמוע את האינפורמציה בלי להתגרות יותר מדי ושייש להם מידה מסוימת של תשומת לב.

אני חושב שזאת הייתה החלטה טובה. חלק מהאנשים שהכרתי זה מכבר הפתיעו אותי בנכונות שלהם לפתוח דברים ולעבוד עליהם בצורה פתוחה, כמו כן היו אנשים שלא הכרתי קודם שמאוד התלהבו מהרעיונות שלנו ומבקשים להמשיך ולקבל מידע על הייעוץ - אבל אולי חשוב מכל - זה אילץ אותי להתמודד עם הפחדים שלי ולאטגר את הגבולות שלי עצמי. זה נתן לי אפשרות לבחון בצורה ישירה יותר את העוצמה של מה שיש לנו להציע. אפילו בקבוצה בה הידע וניסיון של המשתתפים מבחינת יעוצית היו מוגבלים. זו הייתה הוכחה נוספת עבורי לכך שמה שאנחנו מציעים הוא חיוני ושכל אחת רוצה את זה - בין אם במודע או שלא במודע.

16 אנשים הגיעו לאירוע מתוכן 6 פלסטיניות, 4 מזרחיות והיתר אשכנזיות. שלוש מהמשתתפות היו מנהיגות קרובות אליי מהקהילה שהגיעו על מנת לתמוך בי והן היוו משאב משמעותי עבור יתר המשתתפות ועבורי. שתיים מהיהודיות האחרות כבר השתתפו כיתת יסודות והיו עוד כמה שהשתתפו כבר בימים הקודמים שהנהגתי.

בגלל שמרבית המשתתפים לא ממש ידעו למה הם באים, ובגלל שאני יודע היטב איך נראים בדרך כלל מפגשים כאלו בתחום של "מפגשי דיאלוג יהודי-פלסטיני" החלטתי להתחיל ב"סימון גבולות". הגדרתי מה לא נעשה ביום הזה - לא נקיים דיונים לא נחליף דעות ורעיונות ולא נתווכח. במקום זה אנחנו נלמד ונתנסה בפרקטיקה חדשה. אמרתי למשתתפות שהן אינן חייבות להסכים עם מה שאני אומר ושאלו אני טועה, אבל אני מציע שאם אתן כבר כאן תנסו את מה שאני מציע. אני מכיר היטב את דפוסי הביקורת של אנשים שפעילים בתחום הזה (ושל ישראלים בכלל) ונדמה שלמרבית המשתתפים זה היה מועיל לנסות ולוותר על הביקורת הזו לפחות לזמן מוגבל וזה סייע להם להקשיב לרעיונות שניסיתי להביא.

אחר כך עשיתי מה שאני בדרך כלל עושה בהרצאות מבוא - תיארתי מהי בת אדם. (אני חושב שזה תמיד נחוץ, בעיקר בסדנא שעוסקת בגזענות). הזכרתי כמה כל אחת ואחד מאיתנו נולדה טובה וכמה כולנו נולדים מלאי תשוקה לקשר וקירבה. דיברתי גם על עד כמה אנחנו רגישים לפגיעות שונות ועל האופן שבו מצוקות משפיעות עלינו. אחר כך סיפרתי על פורקן ועל האופן שבו תהליך הפורקן מסייע לנו להחלים מפגיעות שחוונו וגם על הדברים שאנו יודעים שמסייעים לפורקן כמו תשומת לב וקשר. עשינו מיני סשנים בזוגות או שלישיות ואחר כך מרצ' שוקרון ליאור שהייתה אחת התומכות, עשתה הדגמה עם אישה פלסטינית שכבר הייתה בעבר במפגשים האלה ושמגלה עניין רב בייעוץ. היא פרקה לעומק וזו הייתה דוגמה מצוינת לכולם על מה ואיך אנחנו מנסים לעשות.

אחרי זה התחלקנו לקבוצות פורקן קטנות שהונהגו על ידי היועצות הוותיקות. הפעם החלטתי שהקבוצות יהיו מעורבות מבחינת זהות אתנית ובמקום זה להתחלק לקבוצות על רקע מגדרי כך שבכל הקבוצות היו משתתפות מרקעים שונים. אני הנהגתי את הגברים שהגיעו (פלסטיני, מזרחי ושני אשכנזים כולל אותי) . כולם נגעו בדברים מעברם . באופן עמוק ואמיץ וחלק אף פרקו . גם בקבוצות האחרות המנהיגות דיווחו שהיה פורקן ועיסוק אמיץ בחומרים

אחרי הפסקה עברתי לדבר באופן ישיר על גזענות ועל האופן שבו היא מעוותת את מערכות היחסים שלנו ואת התפישה שלנו האחת את השני וכן את עצמנו. עשיתי הדגמה עם הגבר הפלסטיני והוא עבד בפתחות על האופן בו ההיסטוריה הפלסטינית, והדיכוי השפיעו על חייו . הוא יכול היה לבכות בכי עמוק, ורבים מהמשתתפים האחרים -יהודים ופלסטינים - בכו איתו . הוא היה אמיץ וכנה מאוד .

מחשבה אחת הייתה לי בעקבות היום הזה היא שהמפגש של הפלסטינים והיהודים ביחד מקשה על המזרחיים. אני הדגשתי את העובדה שמזרחיים הינם קבוצה מדוכאת ושפלסטינים ומזרחיים שייכים למעשה לאותה קבוצה, וכן את העובדה שהגזענות האשכנזית הלבנה פוגעת הן בפלסטינים והן במזרחיים. ועדיין, יש הבדלים במצב של הקבוצות האלו בישראל. המזרחיים הותנו על ידי האשכנזים להיות גם הם המדכאים של הפלסטינים והמזרחיים שחיו בארצות ערב דוכאו על ידי האוכלוסיות המקומיות שם .

בסיטואציה שהייתה במפגש, היה למזרחיים קושי להביא את הסיפור שלהם לגבי איך הם דוכאו . כשהמזרחיים הקשיבו לסשנים של הפלסטינים הם עשו זאת מעמדת המדכא. אבל הקושי של המזרחיים נובע גם מזה שלאנשי השמאל האשכנזים יש נטייה מובהקת לנסות ולהתחבר לפלסטינים תוך שהם מדלגים על המזרחיים. חלק מהגזענות האשכנזית כלפי המזרחיים מתבטאת בהדרה ובהתעלמות מהסיפור המזרחי ובתחושה שכאילו הסיפור הפלסטיני הוא משמעותי יותר. זהו משהו שאנחנו, האשכנזים, צריכים לפרוק על מנת להבין איך להיות בעלי ברית טובים לאנשים משתי הקבוצות. אני מנסה להבין איך לתת יותר מקום לסיפור המזרחי במצבים כאלו בעתיד .

האירוע הזה דחף אותי ואת יתר המנהיגות שהיו שם - לחשוב שוב על גזענות הן כלפי מזרחים והן כלפי פלסטינים, על המקום של היהודים כבעלי ברית של הפלסטינים, והתפקיד של ייעוץ ההדדי בסיום הקונפליקט האלים במזרח התיכון. אני מתכנן לערוך עוד כמה ימים כאלה בעתיד הקרוב ואני מאוד נרגש לקראת זה. זה שיעור נהדר בשבילי .

עופר ליאור

תובל

ישראל

הודפס מתוך רשימת הדיוור האלקטרוני של חברי קהילת הייעוץ ההדדי

SEATTLE, WASHINGTON, USA • AMANDA MARTINEZ